

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet fremsætter Forslag til Lov om Oprettelse af et Rigsarkiv og om Lønninger for de derved ansatte Embeds- og Bestillingsmænd.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Scavenius): Det Lovforslag, jeg herved skal have den Ære at fremsætte for det høie Thing, er væsentlig af samme Indhold som et, der blev fremsat af mig i Rigsdagssamlingen 1881—82. Forslaget gik den Gang ud paa, at de to da adskilte Arkiver: Geheimearkivet og Kongerigets Arkiv skulde samles til et Rigsarkiv under een Bestyrelse, og at der skulde gives de tilstrækkelige Lønninger og det tilstrækkelige Antal Embeds- og Bestillingsmænd, for at det kunde være muligt i dette Arkiv at indoptage alle Arkivalierne fra hele Centraladministrationen, saaledes at der kun blev tilbage ved de enkelte Ministerier Arkivalierne fra den seneste Tid, som vare nødvendige til den daglige Administrations Behov. Dette Forslag kom kun til 1ste Behandling, gik dernæst til et allerede nedsat Lønnings-Udvalg, men kom ikke videre, og Ministeriets Bestræbelser for at ordne Arkivsagen fuldt ud vare dermed, i alt Fald foreløbig, strandede. Smidlertid mente Ministeriet det dog rigtigt at gjøre, hvad der kunde gjøres ad administrativt Vel, og der erhvervedes derfor en kongelig Resolution af 22de December 1882, ifølge hvilken fra 1ste Januar 1883 de to bestaaende Arkiver, Geheimearkivet og Kongerigets Arkiv, bleve forenede under een fælles Bestyrer: Geheimearkivaren, ligesom der samtidig fandt nogen Omfordeling Sted af de Sager, som hidtil have været hver i sit Arkiv. Saaledes blev der henlaagt til Geheimearkivet, foruden Kongehusets egne Sager, alle Sager ældre end 1660; Sager vedkommende forhenværende Dele af Riget, og Sager vedkommende Udenrigspolitikken og Forsvarsvæsenet, hvorimod Sager henhørende til alle de civile Kollegier og Ministerier, undtagen Udenrigsministeriet, Sager yngre end 1660, bleve henlagte i Kongerigets Arkiv. Smidlertid har det ved den Centralisation, som herigenem er opnaaet, viist sig mere og mere paa-trængende at gaa videre for at faae en virkelig rationel Ordning af vort Arkivvæsen, ved at faae alle Arkivalier, undtagen, som sagt, den aller seneste Tids, samlede under en fælles Bestyrelse i et fælles Rigs-Arkiv; det vil sige: alle de Arkivalier som ere fremgaaede

fra Centraladministrationen. Der vil heller ikke stille sig Hindringer i Veien for denne Ordning fra de øvrige Ministerier, med hvilke der fra Kultusministeriets Side er ført Forhandlinger om denne Sag. Der kan være Spørgsmaal om, hvor langt ned i Tiden det ene eller det andet Ministerium mener det rigtigt at aflevere sine Arkivalier, men i og for sig er man enig om, at Arkivalierne bør samles paa eet Sted. Heller ikke vil der være Noget i Veien for en saadan Ordning Gennemførelse strax paa Grund af manglende Plads. Den Plads, der habes, er i og for sig vel ikke for stor, maaske snarere for lille, men dog stor nok. At det i andre Henseender er høist uheldigt at Proviantgaarden, hvor en stor Mængde af Arkivalierne opbevares, baade i den ene og den anden Henseende, baade paa Grund af Fugtighed, men i særdeleshed paa Grund af Brandfare, er høist uheldig, er ganske sikkert, men da man foreløbig, indtil man kan faae en ny Bygning, foruden den Plads, som nu Geheimearkivet og Kongerigets Arkiv indtage, kan benytte til Rigsarkivet tillige den Plads, som nu Marineministeriets og Krigsministeriets Arkiver indtage, vil der fra Pladsens Side Intet være i Veien for at gennemføre Ordningen. Det, der derimod er nødvendigt, hvis Ordningen skal gennemføres, er Forøgelse af Arbeidskraften. Naar man ser hen til den Arbeidskraft, som nu findes i Geheimearkivet og Kongerigets Arkiv, vil man se, at Geheimearkivets Arbeidskraft ikke er forøget siden 1849, og hvad der da var samlet i Geheimearkivet udgjør sikkert kun en ringe Brøddel af, hvad der nu er samlet der. Samtidig med, at der er indordnet i Geheimearkivet store Masser af Arkivsager fra Udenrigsministeriet og Krigsministeriet, er som sagt Arbeidskraften i Geheimearkivet ikke forøget, medens der er inddraget to Pladser, nemlig en Arkivar- og en Fuldmægtigplads i den Anledning under disse to Ministerier. Som sagt, skal Ordningen gennemføres, er det nødvendigt at forøge Antallet af Embeds- og Bestillingsmænd. Det er forøvrigt ikke foreslaaet forøget meget, som jeg skal komme til senere. Men der er et Spørgsmaal, som dette Lovforslag ogsaa har taget op til Behandling, og som det forrige Lovforslag ikke har omhandlet, nemlig Spørgsmaalet om de lokale Arkiver, deres Administration og deres Bevarelse. Allerede i 1872 kom dette Spørgsmaal frem, idet der i en Betænkning, der var afgivet af et Folkethingsudvalg, som var nedsat angaaende Arkivvæsenets Lønningsforhold, blev ytret, at „det maa anses for særdeles onskeligt, om der kunde staffles